

Färdplan för minskade utsläpp från konsumtion på lokal nivå

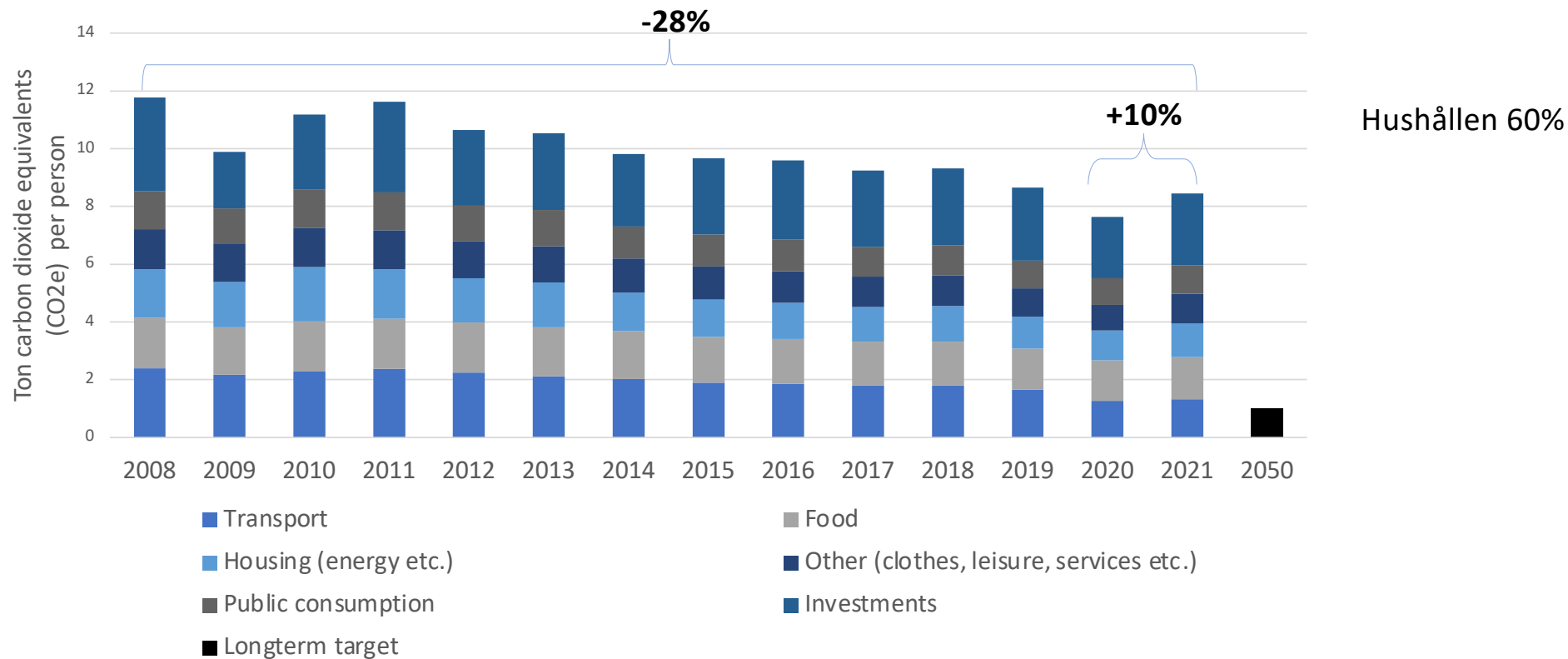
Katarina Axelsson

Stockholm Environment Institute (SEI)

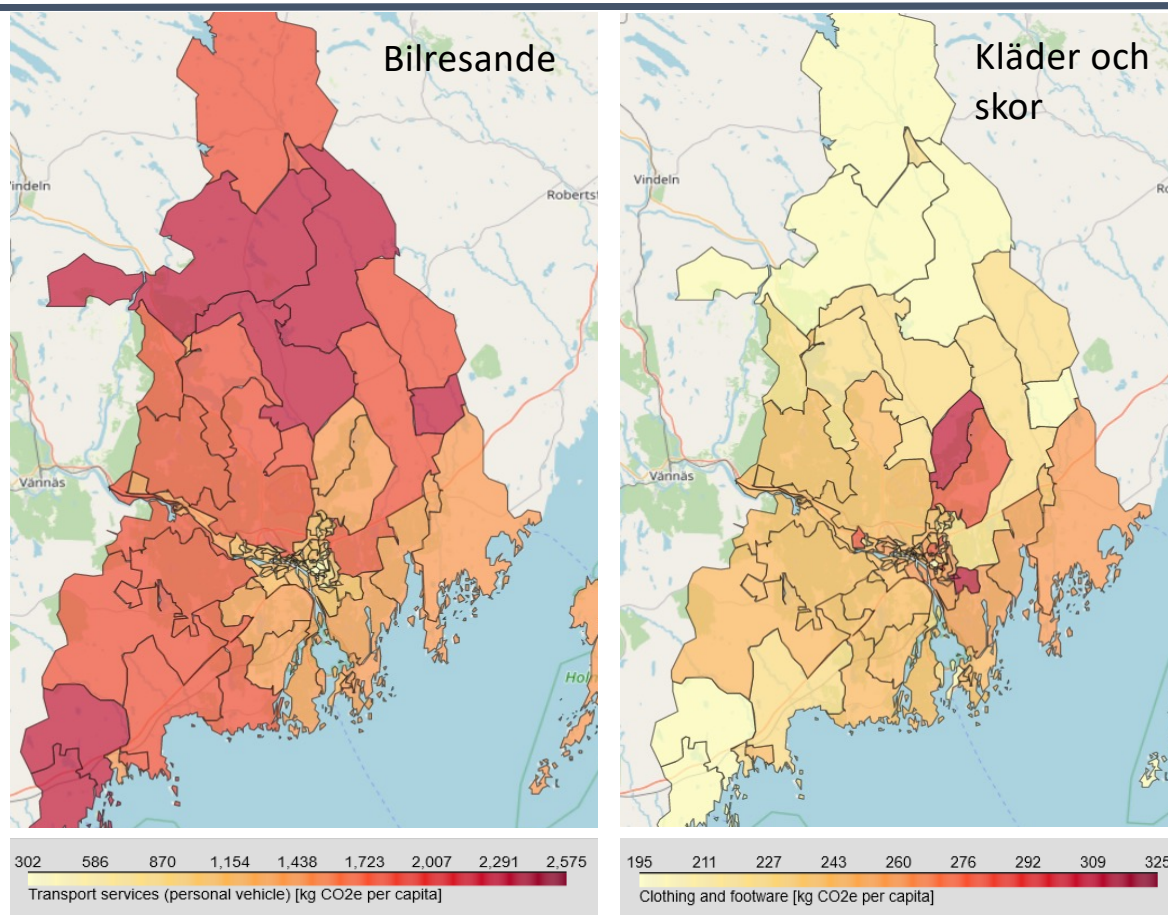
Photo credit: Personal archives

Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp 2008-2021

Konsumtionskompassen version 1.0

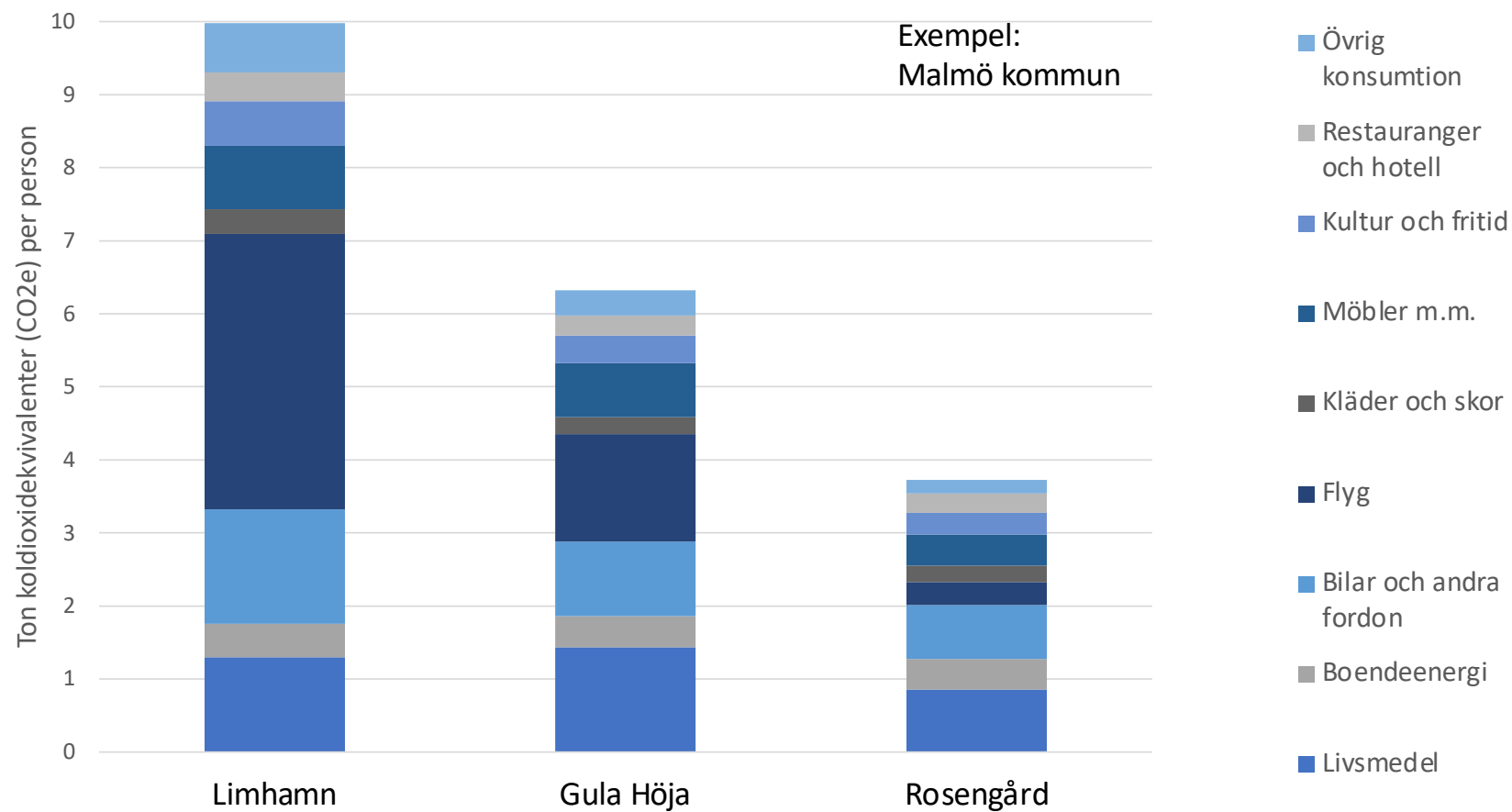
- Ett digitalt verktyg för att illustrera, analysera och få stöd för att minska klimatpåverkan från hushållens konsumtion
- Utvecklad av SEI i samarbete med Umeå och Kalmar kommun samt InsightOne
- **Finansering:** Formas
- **Verktyget:** Kostnadsfritt. Se [här](#).

Konsumtionskompassen, SEI, 2022. Exempel: Umeå kommun

SEI

Konsumtionskompassen: Stöd för utformning av styrmedel och åtgärder anpassade efter hushållens skilda förutsättningar och för ökad acceptans

Konsumtionskompassen som underlag för...

Färdplan för hållbar konsumtion på lokal nivå

Finansiering: Vinnova -

*Koldioxidbudgetar som ram för en koordinerad
klimatomställning*

Färdplan för hållbar konsumtion bland hushållen

Syfte

Vägledning för kommuner som vill utveckla en Färdplan för hållbar konsumtion för kommunen som geografiskt område (hushållen).

Fyra delar

1. Nulägesanalys
2. Vision och mål
3. Handlingsplan
4. Uppföljning

Bridging science and policy

Färdplan för minskade utsläpp från konsumtion

Hushållens konsumtion

Version 1 – utkast 18 mars, 2024

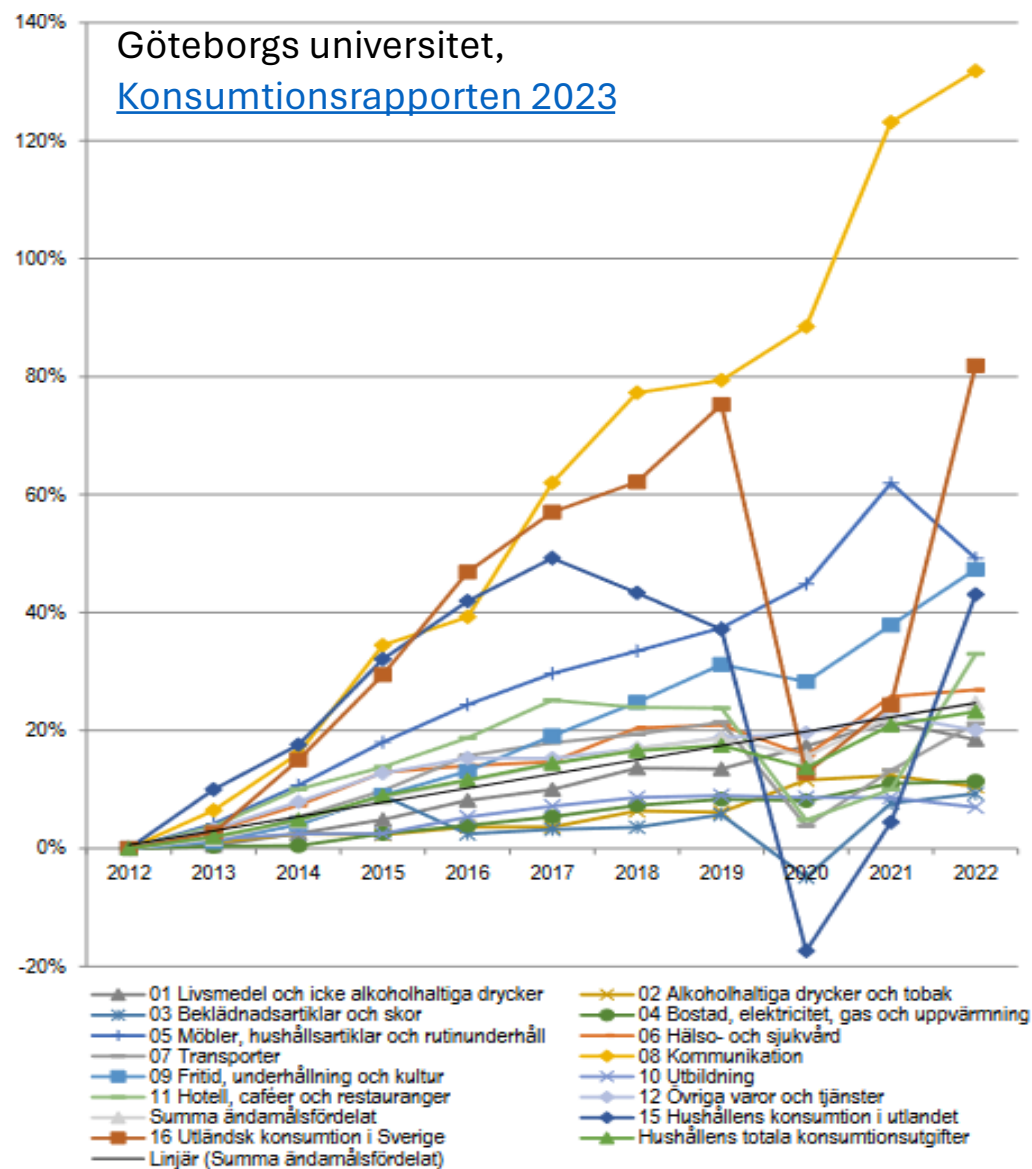
Katarina Axelsson, Julia Jokiahö

Stockholm Environment Institute

1. Nulägesanalys

- En jämförelse mellan kommunens och Sveriges klimatfotavtryck (genomsnitt)
- Klimatfotavtrycket per postnummerområde
- Socio-ekonomiska/demografiska data per område
- Trender vad gäller både konsumtion och socio-ekonomi/demografi

SEI

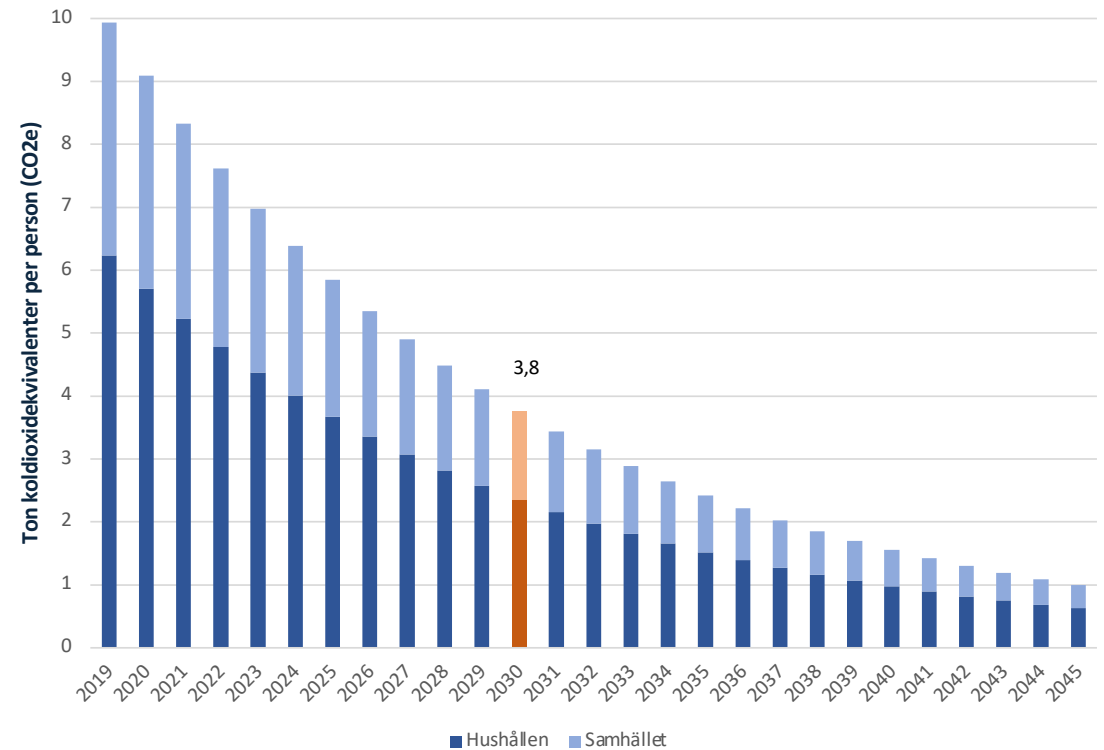
Källa: SCB, Nationalräkenskaperna, Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål (FN:s klassificering COICOP). Referenspris 2022. För exakta %-satsar se bilaga 2. Beloppen är uppdaterade enligt publicering 2023-05-30.

2. Vision och mål

- Färdplan mot 1 ton per person år 2045
- Vikten av delmål

Exempel:

Till år 2030 ska kommunens samlade utsläpp uppgå till max 3,8 ton CO₂e per person för att sedan minska ytterligare till max 1 ton CO₂e per person till år 2045, samtidigt som alla medborgare i kommunen ska ha möjlighet att leva ett gott och klimatsmart liv inom planetens gränser.*

Exempel: Färdplan för Avesta kommuns konsumtionsbaserade utsläpp från kommunens totala konsumtion mellan år 2019 och 2045 (Konsumtionskompassen, SEI 2022).

3. Handlingsplan – Identifiera hotspots

Övergripande kategorier	Kg CO2e/ person	Procent	Hotspots
Transporter	2,555	42%	Bil och flyg
Livsmedel inkl. restaurang	1,387	23%	Köttkonsumtion, mjölkprodukter, svinn
Boende & möbler	1,137	19%	Boendeenergi, renovering och inredning
Kultur, sport och fritid	461	8%	Trädgård, husdjur, sportprylar m.m.
Övrigt*	354	6%	Internet och telefontjänster, finansiella tjänster
Kläder och skor	232	4%	Kläder och skor
Totalt (kg CO2e)	6,126	100%	

**Inkluderar till exempel telefontjänster, försäkringar, finansiella tjänster, personlig omvårdnad, smycken och tjänster som frisör och tandläkare*

3. Handlingsplan

- Reflektera över sällanköpsvaror vs dagligvaror and trender

Identifiering av hotspots	Låg klimatpåverkan per enhet	Hög klimatpåverkan per enhet
Konsumeras mer sällan	T.ex. vissa kulturaktiviteter Trend 	T.ex. sällanköpsvaror inom elektronik, flygresor Trend
Konsumeras ofta	T.ex. Spannmålsprodukter Trend 	T.ex. kött och biltransporter Trend

Notera: Viss konsumtion täcks inte av Konsumtionskompassen, t.ex. större renoveringar, direktimport, investeringar

*Möbler, hushållsartiklar och **underhåll** +40 % 2007–2017*

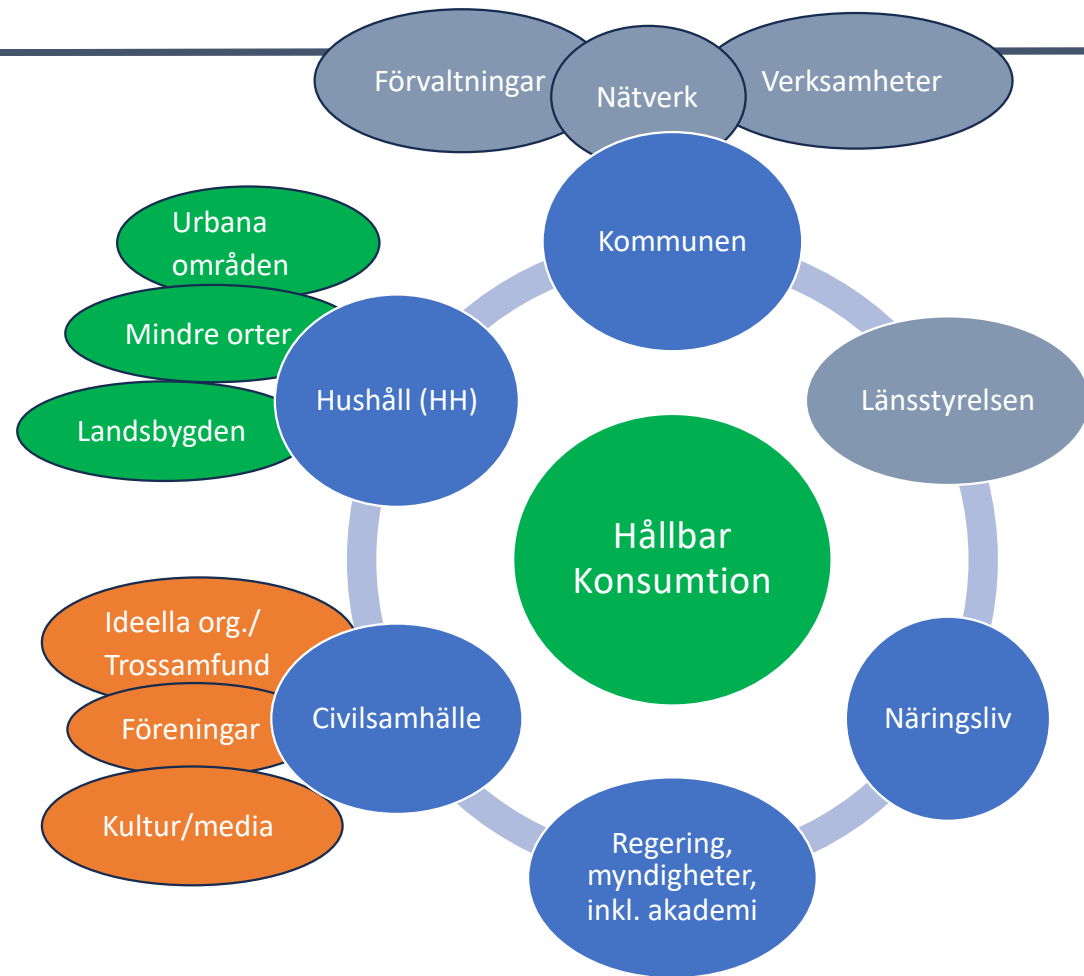
(Göteborgs universitet, 2018)

Används med tillstånd från illustratören

3. Handlingsplan - Aktörsanalys

- Aktörsanalys
- Rådighet
- Ta initiativ till samskapande aktiviteter (co-create)

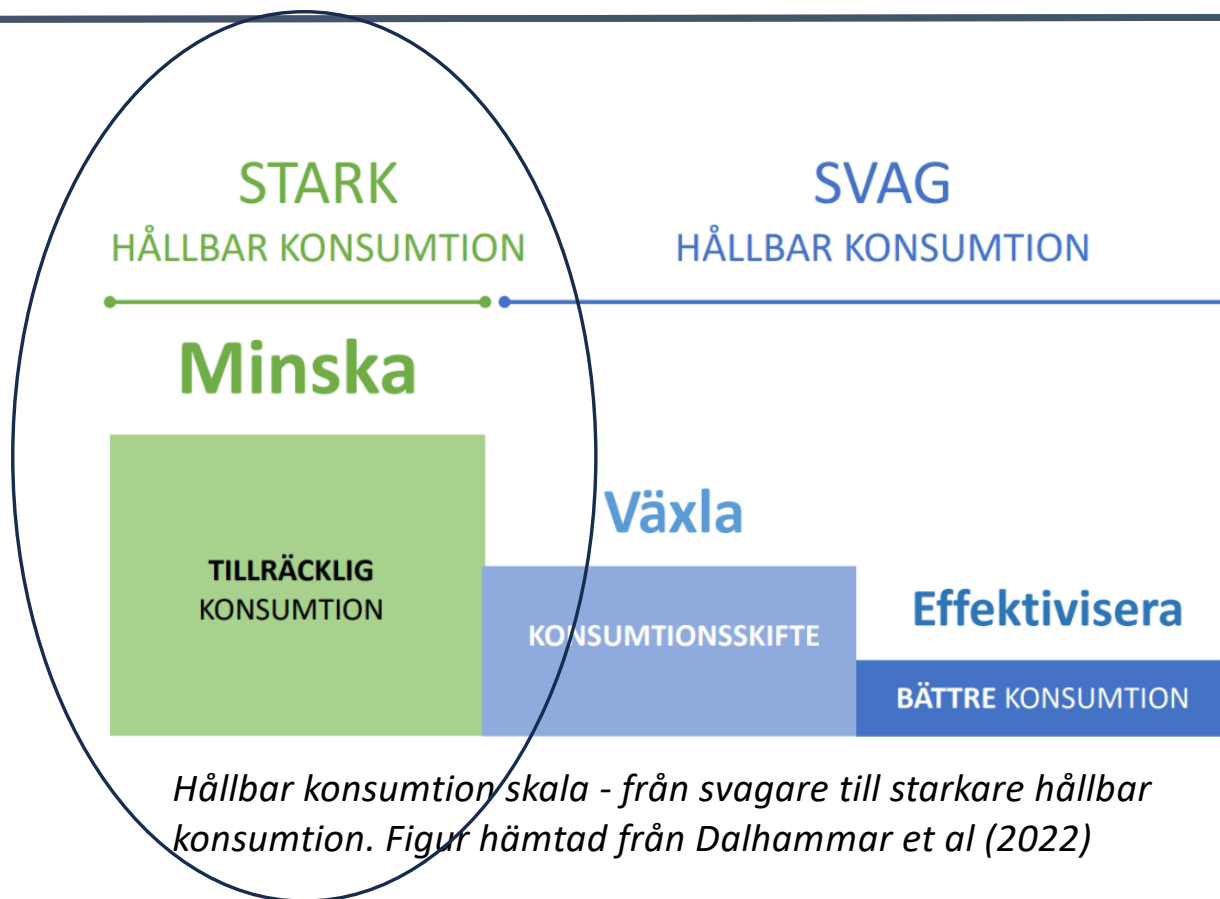

3. Handlingsplan - Identifiera åtgärder (i flera steg)

Komponenter/Kategori	Transporter	Livsmedel	Boende- energi	Kultur, sport och fritid	Övrig konsumtion	Investeringar
Förslag på aktiviteter och åtgärder						
Vilka berörs						
Möjligheter o hinder ^a						
Resursbehov ^b						
Styrmedel och strategier						
Huvudansvar ^c						
Delansvar ^d						
Första steg						
Påbörjas (när/1 år/3 år)						
Uppföljning metod, indikator, rapport ^f						

3. Handlingsplan

- Strategier för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen

4. Uppföljning

- Följ upp - Utforma en plan för analys, utvärdering och lärande
- Lära av varandra?

Färdplan för
Klimatsmart konsumtion

Konsumtionskompassen

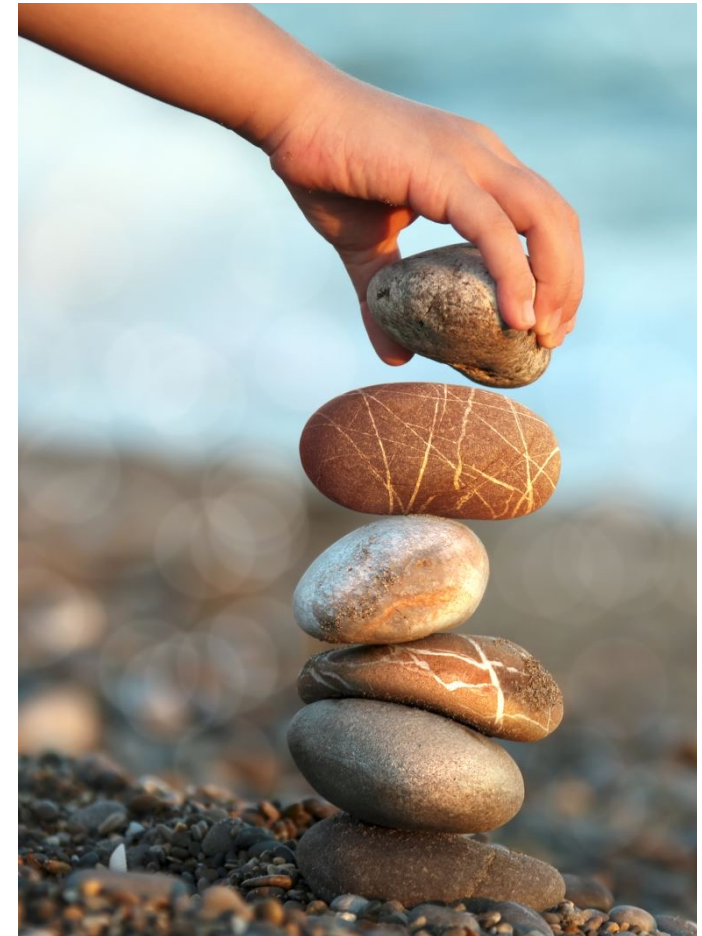
Version 2.0

Konsumtionskompassen 2.0

Formas, 2023-2025

- ✓ Front-end design – integrera på webben
- ✓ Tidsserier (preliminärt 2019 – 2023 prel.)
- ✓ Scenariofunktion
- ✓ Fortsätta anpassa efter kommunernas behov
- ✓ Fortsätta utveckla modellen
- ✓ Planerad lansering januari 2025

SEI

Fortsätta utveckla modellen – prioriteringar

- Övergripande - Övergå från postnummer till DeSO
- Analysera kopplingen mellan klimatpåverkan och socio-demografiska variabler
- Transporter - Förbättra statistikunderlaget för flyg samt kollektivtrafik
- Energi – Gör regionala och lokala anpassningar
- Fritidshus
- Med mera

Stort tack!

För mer info:

katarina.axelsson@sei.org

Läs gärna vår brief:

<https://www.sei.org/publications/konsumtionskompass-en-digitalt-verktyg/>

Länk till verktyg och kartor:

<https://www.sei.org/projects-and-tools/tools/konsumtionskompassen>

Foto från Kalmar kommuns hållbarhetsvecka 2021 där verktygets beräkningar diskuterades med representanter från olika postnummerområden.

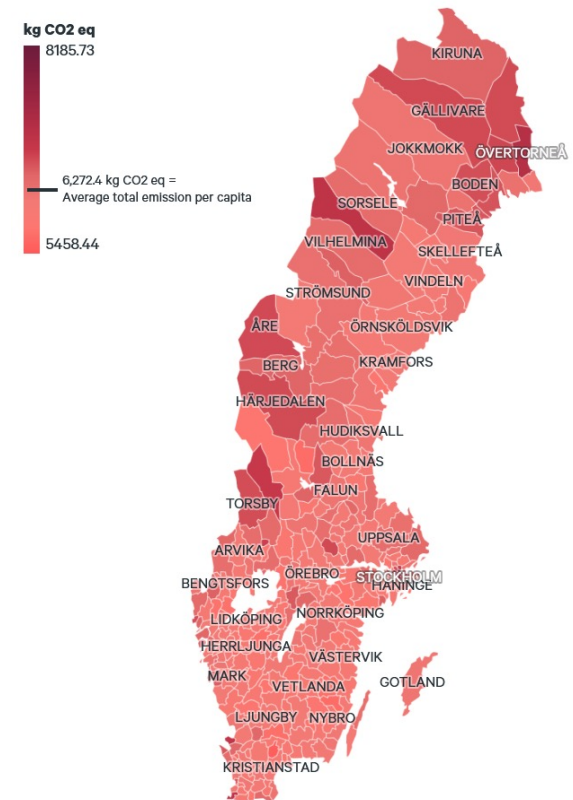
SEI

The image features a dark blue background on the right side, which transitions into a lighter blue gradient on the left. A large, white, curved shape overlaps the gradient, creating a sense of depth and movement. The text 'Utgallrade bilder' is positioned on the left side, within the white shape.

Utgallrade bilder

Metodologisk ansats

- **Basen:**
 - Hushållens utgifter (SCB)
 - Utsläppsintensiteter (MRIO) (SCB)
 - Energideklarationer (Boverket)
 - Bilresande (Transportstyrelsen)
 - MOSAIC data (InsightOne)
- **Metoden:** Sammanfattning i ett [faktablad](#).
Vetenskaplig artikel inom kort.
- **Verktöget:** Kostnadsfritt att ladda ner och använda. Se [här](#).

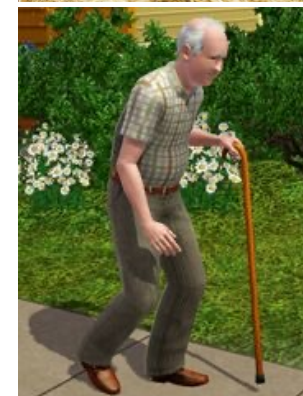

INSIGHT ONE

Mosaic - Livsstilsbaserad segmentering

1. 44 grupper – Mosaicprofiler + andel per postnummer
2. Detaljerade uppgifter om hur dessa grupper konsumerar för en stor del av den totala konsumtionen, t.ex. livsmedel, kläder, mat
3. SEI beräknar CO2e kopplat till dessa utgifter med emissionsfaktorer från SCB samt skalar till SCB:s utgiftsdata för att säkerställa överensstämmelse
4. Antagande: Att varje Mosaicprofil (t.ex. D13) antas konsumera på samma sätt oavsett var i Sverige profilen uppträder

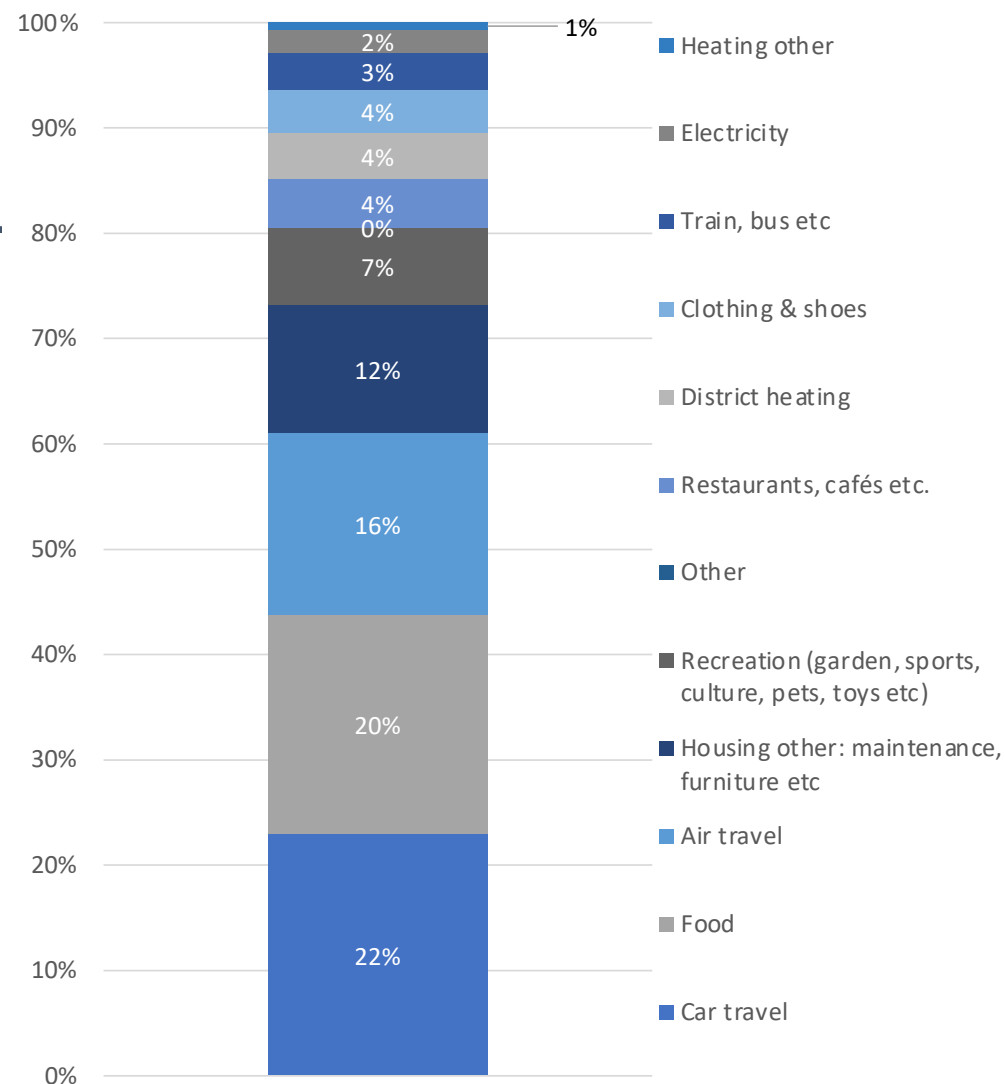
SEI

Photos by
Unknown
Authors are
licensed
under [CC BY-
NC-ND](#)

Summering

- Små skillnader i fotavtryck **mellan** de flesta kommuner
 - Större skillnader i fotavtryck **inom** kommunerna
- Största städerna i genomsnitt högre fotavtryck, följt av landsbygdskommuner med turistnäring och därefter kommuner på pendelavstånd från de största städerna
- Konsumtionen nära sammankopplad med inkomster
 - högre inkomster ger högre fotavtryck
- Flyg och bil de kategorier som visar störst skillnad
 - befolkningen i urbana områden flyger mer
 - befolkningen på landsbygden kör mer bil
- Övergripande konsumtionskategorier med störst påverkan: Transporter och fordon, livsmedel, boende, rekreation- kultur, sport och fritid, möbler

[The Consumption Compass, SEI, 2022](#)

Skillnader i genomsnittliga utsläpp mellan kommungrupper

